

ויתורה מזה, דהמלחמה היא באופן של קרב, דקרב הוא (כמ"ש ארמ"ר האמצעי ב"ד"ה פרה בשולמוס) גם מלשון התקבצות, היינו שהמלחמה היא באופן שהתלחמים עומדים בקירוב מקום אחד לדלתו. ומכיון שנמצאים בקירוב מקום הרי מזה גופא מובן, שישנה איזו שייכות ביניהם, בין נה"א לנה"ב. והענין הוא, דהנה ארז"ל¹³ דכל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו, כי גדולתו של היצר טוב קשורה עם הגדלות של היצר השני. דדקא או יכולה להיות העבודה בבחינה תפשית¹⁴, כמ"ש: וכתרה בחיים. כי כללות הענין מה שיש בכח הנה"א, כי בעצם הרי על הנה"א, הוא כי הקב"ה נתן כל כח מיוחד להעלים על הנה"א, כי בעצם הרי א"פ להעלים כי נה"א היא חלק אלוהי ממעל ממשי¹⁵ ואין ליצר השני שום תפיסת מקום לגבי נה"א, וכהמס דונג מפני אש כר"ו¹⁷, אלא מכיון שצ"ל וכתרה בחיים לכן נתון הקב"ה כח ליצר השני להעלים על הנה"א, כ"י לגלות את מעלת נשמות ישראל, דאין שנותח¹⁸ לפניך גו' את החיים ואת הטוב ואת החיפן, ויש טעמים לכאן וטעמים לכאן, וכמילא אינו מוכרח בכחירותו מצד השל וכו"ה, ואעפ"כ ברתו בחיים בבחינה תפשית, וכמו שכתב הרמב"ם¹⁹ שהרשות לכל אדם נתונה לגדול כרצונו. ולכן כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו. היינו, שההבחינה היא כפיש שלפניו לכל הכחות ושם מחליט בבחינתו התפשית לבחור בחיים, וכן הדוגא בפיש שבה הו"ע הבחינה, נמשך מונה אח"כ בכל הכחות פנימיים, עד ל' הבורשים דמחשבה דיתרו ומעשהו, והמעשה הוא היציק²⁰. ועי' כי קרוב אל"ך הדבר מאד בפך וכלכבך לעשותו²¹ (מחוד"מ), ע"י ההתלבנות הקדומה לה, כמבואר בארוכה בספר התניא. וכמ"ש כ"ק ארמ"ר הזקן בשער ספר התניא (שהוא השיעור דהיום) שהוא מיוסד על פסוק כי קרוב אל"ך הדבר מאד בפך וכלכבך לעשותו, לבאר היטב (ההתלבנות המביאה לענין זה, היינו) אך הוא קרוב מאד, בדרך ארוכה וקצרה.

ולדגה כללות ענין העשי' (לעשותו) נחלק לג' קוין, תורה עבודה וגמ"ת, וברוגמת מה שארז"ל²² בנוגע לעולם בכללותו שעל ג' דברים העולם

- (11) פריש"י עה"פ.
- (12) שערי תשובה נ"ט, א ואל"ך, וראה גם ד"ה זה כ"ס מאמרי ארז"ל הקצרים ע' רטו.
- (13) סוכה נב, סע"א.
- (14) ראה לק"ש ח"ג ע' 748.
- (15) נצבים ל, יט.
- (16) תניא רפ"ב.
- (17) תהלים סח, ג.
- (18) נצבים שם, טו.
- (19) ז"ל תשובה רפ"ה.
- (20) אבות פ"א מי"ז.
- (21) נצבים שם, יד, וראה רש"א לברכות שם, דהבא ביהל אור ליה"צ צלחתה"ה, יט סי"א (ע' רה).
- (22) אבות שם מ"ב.

כ"ט, י"ט כסלו ה'תשמ"ט.

דחתות התי, בלתי מוגה

פ"ד בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי¹ ופירוש הכתוב לפי פשוטו² של מקרא, שאמר זה דוד המלך על עצמו. וכדאי בירושלמי³ דקאי על מלחמת דוד ואבשלום, וזהו פדה בשלום גוי כי ברבים היו עמדי, שגם אנשי אבשלום התפללו לנצחונו של דוד. ובגמרא ברכות אמרו⁴ כתיב פדה בשלום⁵ נפשי מקרב לי וגו', אמר הקב"ה לי ולבני מבין אה"ע, ופרש"י, פדה בשלום – זה מעלה אני עליי כאילו פדאני לי ולבני מבין אה"ע, ומתפלל עם הצבור שעסק בדברי שלום דהיינו תורה דכתיב⁶ וכל נתיבותי שלום, וכן נמ"ח נמי שלום הוא שממך שגומל חסד בנפשו לחבירו הוא מקרי שהוא אהבו, וכן ליי אהוה ושלום, וכרבים היו עמדי היינו תפלה בצבור, ודנה מזה מוכן דפסוק זה קאי על כאר"א מישראל, ועל פעולתו בנוגע לכלל ישראל, שע"י עבודתו (העוסק בתורה כ"י) פועל שיהי פדאני לי ולבני מבין אה"ע. וכן מובן גם מכללות הענין מה שפסוק זה הוא בספר תהלים ואיתא במדרש תהלים⁷ עה"פ יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי, שרוד בקש שממורי תהלים יהיו לרצון בכל הדורות כשיאמרו אותם כל בניי. וזהו גם מה שרוד קראי נעים ומריות ישראל, כי אמר את הזמורה (מזמורי תהלים) בשם כל ישראל⁸. ועי' ינללים כל ישראל לאומים ולפעול על דם במשך כל הדורות. ולפ"י מובן, שהענינים שבפסוק זה (הקרב, והפ"י ממנו בשלום) ישנם בעבודת כאר"א, ועי' העסק בתורה ובגמ"ת והתפלה עם הצבור מתקיים מ"ש בפסוק זה כפשוטו, הפ"י בשלום מן הקרב שלי, ואת"כ נעשה עי"י ג"כ פדאני לי ולבני מבין אה"ע.

וביאור הענין הוא (כמבואר בדרושי רבוהינו נשיאינו), דענין הקרב הוא במלחמה שבין נה"א לנה"ב. וכמו שמבאר בעל הגאולה בספר התניא⁹ שעל מלחמת נה"א ונה"ב כתיב¹⁰ ולאום מלאים יאמן, וכשהו קם זה נופליו.

- (1) תהלים נה, יט.
- (2) סוטה פ"א סוף ה"ה.
- (3) ת"א.
- (4) מש"ל ג, יז.
- (5) בתולות.
- (6) תהלים יט, טו.
- (7) שמו"ר ב"ג, א.
- (8) ראה לק"ש ח"ז ע' 213.
- (9) פ"י (ג), פס"ב ואל"ך.
- (10) תולדות בת, כג.

7 במבולות חסידים¹ ואח"כ מתפלל עם הצבור. אך הענין הוא, דהנה עבודת התפלה בצבור כדכתיב הוא כאשר אוסף ומקבץ את כל כחות נפשיו, כחות הפנימיים ובמילא גם כחות המקיפים, ועושה מהם מציאות אחת, בכל לבב². ואח"כ בא לבחי' בכל מאד³, כפי חז"ל⁴ בכל מדה ומדה שהוא מודד לך, שהו"ע במס'ג כולל גם הפירוש מאד ממוגב נכסיו. ועד לשלימות עבודת התפלה, תפלת העמידה שאז הוא בביטול ומס'ג כעבדא קמי מריט⁵. והנה כתיב⁶ שעבודת התפלה הויה באופן הג"ל בחור הכנה לזה העסק בתחלתו, כידוע בענין לימוד החזרה שלפני התפלה⁴, ועי"ז צ"ל ענין גמ"ז לפני התפלה, וכמאמר⁴² היב פורטה לעני החד מצלי (כנפסק בשו"ע⁴³), ואחרי הכנה זו דקא מתפלל עם הצבור כדכתיב, שאוסף ומקבץ כל עשר כחות נפשו, וכולם פועל שיהי' ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאד⁴², לית פולחנא כפולחנא דרודומותא⁴⁴. וזהו שמקדים העוסק בתורה ובגמ"ז לפני התפלה, כי תפדי' נעשית ע"י עבודת התפלה, וכמבואר באגה"ק⁴⁵ בעל הגאולה שהפדי' הפרטית היא בשעת התפלה, אל"א כדי שעבודת התפלה הויה כדכתיב הוא ע"י ההקדמה דעוסק בחורה ובגמ"ז.

8 וזהו פדה בשלום נפשי, וע"י עבודת התפלה בצבור, נעשה הפדי' באופן של שלום, דמכיון שעבודתו הוא בענין האהבה, הנה דוגמתו נמשך מלמעלה, כי מדתו של הקב"ה מדה כנגד מדה⁴⁶, שהפדי' שלך היא באופן של שלום דקא. דכתיב שינצח מלחמת היצר בתפלתו, אינו צריך לענין של גבורות והיפך השלום ה"ו, כ"א פדה בשלום נפשי, ואף שמבואר בכ"מ⁴⁷ דעבודת התפלה ענינה הוא מלחמה, אבל במלחמה גופא מספיק מה שמכין א"ע למלחמה, כמאמר⁴⁸ לעולם ידגוג אדם יצר טוב על יצר הרע ועי"ז נפא מבטל ההתנגדות לגמרי, ועד שלואם מלאום יאמץ, ויחריה מונו, שנהי' יחרוץ האור מן החושך ויחרוץ החכמה מן הסכלות⁴⁹. וי"ל שזוהו מ"ש ולאום מלאום יאמץ, היינו שהלאום דקדושה יאמץ מן הלאום דלעו"ז, כי יחרוץ האור הוא מן החושך דקא ויחרוץ

אזמך איה מילתא. אלקי.

39 ואה לקי"ש ח"ב ע' 478-477. וראה פ"י מהר"ז לבי"ז פפ"ד, א.

40 שבת י, א. וראה טורש"ע (ואדה"ז) או"ח סו"ס צה.

41 לקי"ת שבתעה 34. וראה המשך תע"ב ח"א ע' שנט ואילן. סה"מ חסיד"ט ע' קאב ואילן.

42 ב"ב י, א.

43 או"ח סו"ס צב. שו"ע אדה"ז שם.

44 ראה חו"ג וסו"ן א.

45 סו"ד (קת, ב).

46 סתודין צא, סע"א.

47 ראה ר"ה פדה בשלום לאדה"א ע"פ ואילן (שם, ג ואילן). סה"מ חסיד"ט ע' קאב ואילן. וי"ה זה תשי"ד רפ"ט. פיי"ד יט (סה"מ חסיד"ט ע' 83. 103 ואילן).

48 ברכות ה, רע"א.

49 ע"פ קהלות ב, יג.

בלתי מוגה

עומד על החורה ועל העבודה ועל גמ"ז, הנה, כן הוא גם בשלום קטן זה האדם² שהוא עומד על ג' קוין דחורה עבודה וגמ"ז. והם ג' הענינים שבמאמר¹ ה"ג² כל העוסק בתורה ובגמ"ז ומתפלל עם הצבור, דענין התפלה הוא בקו העבודה, שהי' תפלות במקום קרובות תקונוס²⁵. והתפלה צריך להיות עם הצבור דקא דענינה בעבודה הוא עי"ז מה שאומרים לפני התפלה הריני מגביל על מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך, היינו שהוא מתאחד עם כלל ישראל²⁶ ובאופן דכמדור²⁷, נעששים מציאות אחת. וזהו ענין התפלה בצבור כפשוטו שהיא התפלה עם עשרה מישראל, אשר ע"ז צירוף עשרה מישראל נעשית עדה קודשה²⁸, שהיא מציאות אחת חדשה, מציאות של צבור אחד²⁹ והי' האחדות זו היא בכל הסוגים דכ"ג, גם עם הסוג הדפכי ונענין זה נרמז בתוכו צבור. דצבור הוא ר"ת צייקים ביונים ורשעים³⁰, ולפני הדי"ש יש וי"ז המתחבר שמתבר ארתם עם שלפניהם. ועי"ז משארד"לוג, כל תענית שאין בה מופשעי ישראל אינה תענית, שהי' חלכנה ריחה רע ומנאה הכתוב עם סממני קטורת. דמיה מוכן שענין הצבור הוא, ההתאחדות גם עם סוג ההפכי כו'. ועי"ז הוא והתפלה בצבור בעבודה האדם, דפירושו שמאסף ומקבץ את כל הכחות שלו, וגם הענין ההפכי בכל לבבך³² בשני צדדיו³³, שמהפך גם את היצר הנמצא בחלל השמאלי, ועובר את ה' גם עמו.

אמנם צלה"ב³, דהנה ידוע הסדר בעבודה כל יום, שתחלת העבודה היא בתפלה³⁵, ההליכה לכית הכנסת, ושם מתפלל עם הצבור (כי כרכים הי' עמרי), ומביט הכנסת הולך לכית המדרש³⁶, ששם עוסק בתורה, ואח"כ הנהג בהך מנהג דרך ארצו³⁷, שבכללות היא מ"ש³⁸ ושמוד דרך ה' לעשות צדקה ומשפט, גמ"ז. וצריך להבין למה אומר כאן ותחלה העוסק בחורה, ואח"כ

25 תקי"ז חסיד"ט (ק' ב. קא, א). ועוד.

26 ראה חד"א ג' מהדש"א לברכות שם. הובא ביהל אור שם ס"ב (ע' רד).

27 ראה ברכות נו, ב.

28 ראה שעה"כ בתחלתו. פשי"ח ש"ג פפ"ב. ועוד.

29 ראה ירושלמי גר"ם פ"ט ה"ה.

30 ראה ברכות כא, ב.

31 ראה מפע"צ פ"ד ס"ב ואילן. וש"ג.

32 כריתות ו, ב.

33 ואחזקו ו, ה.

34 ברכות נה, א במשנה. ספרי ופירשי עה"פ.

35 ראה לקי"ת ח"ה ע' 438.

36 ראה לקי"ת ברכה צו, ב.

37 ראה ברכות בסופה. שו"ע אדה"ז או"ח סק"ה: וש"ג.

38 ברכות לז, ב.

39 ראה ברכות לז, ב.

38 ירא ית, יט.

בלתי מוגה

הגיע (כדאיחא במודרש⁶⁵) שיהי' או למטייע ודוג'. ועד"ז גם בנוגע אוד"ע ד"יעברך כולם שכים אודי כניל.

10 ודנה מכיון שהגאולה נקראת שבת, מונב, שעתה ערב הגאולה, בימים האחרונים של הגלות, הוא ערב שבת וידוע הפס"ד שמכוא בעל הגאולה בשו"ע שליו⁶⁶ שמצווה לטעום התקשילים כע"כ שבת טובה לטעום מכל תבשיל ותבשיל, ואו טועמי חיים זכוי⁶⁷. ומנב מונב שגם עתה בימים האחרונים של הגלות הרי ולכל בני ישראל ה"י אור במשכבותם⁶⁸, וטועמים מכל תבשיל ותבשיל כו'. ובקדוב ממש, נכנס מערב שבת (אלף הששי) אל התוספת שבת, מה שמוסרפים על השבת עוד ביום הששי. ובפרט בשנה זו שהיא שנה השביעית שבת לד'67. וכמו שאוד"ל במדרש תהלים⁶⁸ עה"פ99 רצית ה' ארצך שבת שבת יעקב. שבוכות שומרי שביעית שהם מקיימים רצית ה' ארצך, כמ"ש70 או חרצה הארץ את שבתותי (שהארץ מוצה מעשי להקב"ה) ישראל נגאלך מיד, כמ"ש שבת שבת יעקב. ובלשון הרמב"ם וישראל עושיך תשובה ומיד הן נגאלך, כבאת משיח צדקו, יבוא ויגאלנו ויזלכנו קוממויות לארצנו, ובקדוב ממש, ואו חו"י תלית השלמות שבענין השלום, כפי שמבאר ר"ק ארמו"ר האמצעי⁷¹, שלא יהיו שום ענינים של לעו"ז, ויהי' כולו טוב ושלום ושקט, יותר ממה שהי' בזמנו של שלמה, שגם אז יושב שלמה על כסא הדין⁷² וישבו איש תחת גפנו ותחת תאנתו⁷⁴, הנה' לע"ל יהי' שלא בערד למעלה מזה, כביאת משיח צדקנו כמהרה בימינו ממש.

כ"א
ס"א
ס"ב

11 ודנה מכיון שהגאולה נקראת שבת, מונב, שעתה ערב הגאולה, בימים האחרונים של הגלות, הוא ערב שבת וידוע הפס"ד שמכוא בעל הגאולה בשו"ע שליו⁶⁶ שמצווה לטעום התקשילים כע"כ שבת טובה לטעום מכל תבשיל ותבשיל, ואו טועמי חיים זכוי⁶⁷. ומנב מונב שגם עתה בימים האחרונים של הגלות הרי ולכל בני ישראל ה"י אור במשכבותם⁶⁸, וטועמים מכל תבשיל ותבשיל כו'. ובקדוב ממש, נכנס מערב שבת (אלף הששי) אל התוספת שבת, מה שמוסרפים על השבת עוד ביום הששי. ובפרט בשנה זו שהיא שנה השביעית שבת לד'67. וכמו שאוד"ל במדרש תהלים⁶⁸ עה"פ99 רצית ה' ארצך שבת שבת יעקב. שבוכות שומרי שביעית שהם מקיימים רצית ה' ארצך, כמ"ש70 או חרצה הארץ את שבתותי (שהארץ מוצה מעשי להקב"ה) ישראל נגאלך מיד, כמ"ש שבת שבת יעקב. ובלשון הרמב"ם וישראל עושיך תשובה ומיד הן נגאלך, כבאת משיח צדקו, יבוא ויגאלנו ויזלכנו קוממויות לארצנו, ובקדוב ממש, ואו חו"י תלית השלמות שבענין השלום, כפי שמבאר ר"ק ארמו"ר האמצעי⁷¹, שלא יהיו שום ענינים של לעו"ז, ויהי' כולו טוב ושלום ושקט, יותר ממה שהי' בזמנו של שלמה, שגם אז יושב שלמה על כסא הדין⁷² וישבו איש תחת גפנו ותחת תאנתו⁷⁴, הנה' לע"ל יהי' שלא בערד למעלה מזה, כביאת משיח צדקנו כמהרה בימינו ממש.

- 65 פני"א רפ"ד.
- 64 או"י סו"ג ס"ח, ממג"א שם סק"ב, וראה לק"ש חט"ז ע' 282, וש"ע.
- 63 פני"א שיה"ח רפ"ג, שעד"כ ענין טבילת ע"ש.
- 66 בא י כג.
- 67 בחר כה, ב"ד.
- 68 וראה מדרש תהלים באכער הערה ג'.
- 69 תהלים פ"ה, ב.
- 70 בתוקותי נו, לז, וראה פרי"י עה"פ.
- 71 שם פ"ז ח"ה.
- 72 ד"ה תה"ל שם.
- 73 דד"א כט, כג.
- 74 מ"א ה, ה.

10 התכמה הוא מן הסבלות דוקא, ודנה ענין הפרי' בשלום, כי אע"פ שבתחלת ה'10 כאן ענין של קרב, הרי מדי בתחלת העבודה, הוא כופה את הצד שכנגד באופן דאוכפאי, ואח"כ בא לכתי' הפרי' בשלום, ועד שעולה מעלה מעלה בהדרגות שבשלום גופא, כמבואר הדרגות שבה כד"ה פרה בשלום לארמו"ר האמצעי⁵⁰.

11 ודנה כל העוסק בתורה כו' מעלה אי עליז כאילו פראגי לי ולבני מבין אוד"ע. דע"י עבודה הנ"ל הנה לבד זאת שנועשית הפד"י פרטית שלו, ומה עוד ואת שנועשית הפד"י, דכל ישראל, וכידוע הפס"ד בתורה⁵¹ שלעולם יראה אדם עצמו שקול וכל העולם כולו שקול וע"י מעשה אחד או דיבור אחד או מחשבה אחת מכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות ונורה לו ולתם תשועה ורצלה, דמן הגאולה פרטה שלו נהי' כאילו פראגי כו', ועד שזה פועל בכל העולם כולו⁵² חייב אדם לומר כשבבלי נכרא העולם⁵².

12 וכ"כ נעשה, הנה קדובה (קדובה ממש) לענין פראגי לי ולבני ממש (לא רק כאילו פראגי) - כ"כ הדמו"ן אל הגאולה האמיתית והמשלמה ע"י משיח צדקו, דאז יהי' פדה בשלום בתלית השלימות, כי את רוח הטומאה אעביר מן הארצ⁵³ ולא יהיו צריכים אפילו לתפול עליהם אימחה ופחד⁵⁴, לפי שמונו כל יושבי הארץ מפניכס⁵⁵, ביי יזי ווערן אויט מציאות, ויחיתה מזו, דאז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחז⁵⁶, ודחה מה שגאולה והתירה נקראת (ככללות) בשם שבח⁵⁷, לפי שאז תהי' השבחה מן המזיקין, ולא רק השבחה באופן שמעבדים (לגמלי) מן העולם⁵⁸, אלא משבחת שלא יזקן, וכמ"ש⁵⁹ וגר זאב עם כבש גו' ופרה רדוב גו' לא ירעו ולא ישהחו גו', ומבואר ע"י⁶⁰ דהפירוש משיבתן שלא יזקן הוא נעלה יותר, כי בזה דוקא נראה שנהפכו להיות מסייעים ועד שנועשה למטייע גודל, וע"ד מאד"ל כסנהדרין⁶¹ בנוגע לנחש הקדמוני שהוא השרש ומקור דלעו"ז) חבל על שמש גודל שאבד מן העולם, ועד"ז יהי' לע"ל כאשר יקויים היעוד דגם אויבין ישלים אתו⁶² זה יצר

- 50 פני"א (נה, ג ואילך).
- 51 רמב"ם ה"ל תשובה פ"ג ה"ד, וראה גם קידושין מ, טע"א ואילך.
- 52 סנהדרין לז, טע"א במשנה.
- 53 זכרי יג, ב.
- 54 בשלה טו, טז.
- 55 יהושע ב, ט.
- 56 צפני ג, ט.
- 57 סוף תמיר.
- 58 תה"כ ר"ע בתוקותי, וראה יהל אור לתהלים צב, א.
- 59 ישע"י י, י"ט.
- 60 לק"ש חט"ז ע' 194 הערה 29.
- 61 נט, ב.
- 62 משלי טז, ג.